

INNEHÅLL

1. En förskolehämtning, en januari 9
2. Maktlös och kärleksfull 13
3. Vilken typ av förälder vill du vara, en dålig? 20
4. En ledig dag 22
5. Samtal med Sara 25
6. Håll på hinnan 33
7. Ångest eller självgodhet? 38
8. Möt en representant ur Team Ångest 43
9. Föräldraskap förr och nu 47
10. Kärleksuppvisning 82
11. Nära barn/bära barn? 87
12. Moralismen kring morsor och betydelsen av kön 91
13. Njuttvånget 98
14. Ideal, normer och klass 101
15. Tindra för i helvete 107
16. Föräldraskapet – egoistiskt och moralistiskt tveksamt 111
17. Förväntningsfällan och jämförelsesjukan 118
18. ”En ganska annorlunda mamma” 125
19. VM i självuppoffring 131
20. Fulföräldraskapet vinner mark på www
– en motrörelse 137
21. Känsloerna man inte får ha 140

22. Jag älskar er till månen och (ibland får jag lust att lämna er där och åka ensam) tillbaka. 153
23. Misslyckas mera – och stå för det 156
24. En kropp och en person 161
25. Maria, mamma och förskollärare 171
26. Att ge en treåring fel sked 178
27. Köra huvudet i mixern-läget 182
28. Om hot, mutor och lögner:
föräldraskapets grundpelare 198
29. Proud moments (inte) 202
30. ”Det gör ont att ha barn” 209
31. Alltings jävlighet 214
32. Parrelationen post barn och det där
med ett barn till 219
33. Vad jag trodde och hur det blev 228
34. Förändring och frihetsförlust 234
35. Tröttheten 244
36. Det vackraste ordet: barnvakt 246
37. Min rädsla för förskolepersonal
och andra föräldrar 251
38. De andra 258
39. Saker jag inte hade tänkt på innan jag fick barn 262
40. Till allt som är vackert 269
41. Att de finns innebär inte att jag inte finns 274
42. Slutord/I vatten 277
Tack! 280
Referenser 282

Till Hedda och Carmen.

*Som bryter ned och bygger upp – varje dag.
Ni är inte kloka och det är det bästa med er.*

Utan er vore allt intet.

Förlåt, tack och varsågod.

”Att få barn är lite som att få
skallen krossad och öppnad.”

Sara

1. EN FÖRSKOLEHÄMTNING, EN JANUARI

Det är den fulaste av alla fula vinterdagar. Grå snö och viderkallt och mina handskar ligger kvar på jobbet. Med en bedrövlig hållning, som dukar jag under av själva luften, halkar jag fram mot förskolan med händerna nedkörda i kappfickorna. Jag är van vid att mötas av ett glädjetjut och en stor kram vid förskolegrinden vid hämtning, men den här dagen blir det inte så. Istället för ett uppspelt och kärleksfullt barn är det något annat som möter mig. Jag hälsar på förskolepersonalen och letar upp min dotter som är inbegripen i någon form av pinnförflyttning. Och hon har helt klart inte tid med mig. Hon är tre år och använder sig av härskartekniken osynliggörande på ett vis som hade gjort gamla tiders patriarker imponerade. Jag försöker locka och pocka, och på alla sätt och vis motivera och förklara varför det är en bra idé för oss att börja bege oss hemåt. Mina fingrar börjar domna bort i kylan och mitt tålmod domnar likaså. Jag hör hur min röst går från vänlig, till lirkande, till fräs och frustration. Men inga bestämda ”nu går vi” i världen kan få mitt barn att slita sig från pinnarna. När jag sätter mig på huk bredvid henne för femte gången, ser

hon äntligen på mig. Med skarp blick och myndig stämma berättar hon att hon inte har tid att följa med hem idag. Hon är tre år och den mest bestämda person jag någonsin träffat. Hon lämnar pinnarna och går över till ett viktigt hinkprojekt. Med tjocka vantar på väg att falla av försöker hon flytta fryst sand och grusblandad snö från en hink till en annan. Jag frågar om jag ska hjälpa henne, det skulle jag inte ha gjort.

– Du är så dum mamma! skriker hon och kastar en spade mot mig.

– Förlåt då, säger jag och känner stressen och irritationen inuti svälla ytterligare.

Barnet är blött efter många timmars utomhuslek i slask, jag är blöt av kallsvett eftersom det inte går att klä sig rätt den här årstiden.

Det är så mycket man vet med huvudet som har så lite påverkan på hur det känns inuti. Jag vet till exempel rent intellektuellt att det bästa jag kan göra i ett sådant där läge är att vara så följsam som möjligt. Att låta henne hållas brukar oftare vara mycket mer effektivt än att gå emot. Men jag har redan stått och lirkat med henne länge, jag är kissnödig och trött och vet att vi måste förbi mataffären innan vi äntligen får gå hem. Jag vet en massa saker, men jag känner ännu mer. Känsloerna och kissnödigheten skriker högre än förnuftet. Jag säger:

– Kom igen nu Hedda, vi måste komma hem.

– Dumdumdumdumdum! replikerar hon.

– Vi måste verkligen gå, vi ska handla också. Snälla, kan vi inte gå nu?

Hon har lyft blicken nu, tittar på mig rakt i ögonen för första gången sedan jag kom.

– Köpa glass, säger hon.

Vem fan kan tänka på glass när hela landet är stelfruset, tänker jag men jag ser samtidigt min chans. Nej, det är inte läge för glass egentligen, men jag orkar verkligen inte stå här en sekund till. Samtidigt är jag orolig att förskolepersonalen ska göra en orosanmälan till socialtjänsten om de hör att jag tillåter glass på en tisdag så jag viskar:

– Okej. Glass. Om du kommer med nu direkt.

Hon är snabbt uppe, sträcker en slokande vante på liten hand mot mig och vi går mot grinden. Säger hej då till kompisar och pedagoger. Plötsligt går allt så fort och lätt. Jag tror att det har vänt, att nu kommer resten av vägen hem gå bra. Man tror så mycket.

Vi kommer fram till närbutikerna femton kontroverser senare. Vi har tjuvat om pinnar, om vantar, om rimligheten i att stå upp i en vagn och i att skrika så att trumhinnor spricker. Det hjälper inte ett dugg att jag ständigt påminner om den där glassen som jag redan ångrat att jag utlovat.

När vi går in i butiken så fastnar vi med vagnshjulet i dörren och orsakar stockning eftersom hela Stora Essingen tydligen ska in samtidigt och panik innan middagen-handla. Min puls är hög, slår sig ut ur kroppen och dunkar på utsidan av det som är jag. Väl inne forcerar jag fram vagnen i de trånga gångarna, försöker vara så effektiv som möjligt. Tar mjölk, bröd, bananer. Vid kassan finns glassboxen. Det är tydligt att den inte blivit påfylld sedan sommaren 1972. Det ligger mindre än tio glassar på botten under ett tunt lager av frost, ingen i någon av de smaker som uppskattas av en treåring.

Mitt barns ilska riktas såklart inte mot butikschefens

bristande förmåga att beställa påfyllning, hennes ilska riktas mot mig. Med tårar i ögonen lyfter hon blicken från glassboxens sorgliga innandöme och tittar på mig med hatisk blick.

Jag ser hur hon tar sats och jag känner att det krävs mycket lite innan jag själv också börjar gråta. Hon bankar med sina små händer mot min mage och skriker:

– Du är den dummaste mamman i världen! Det är dålig glass!

Att lyfta ett barn som inte vill bli lyft är något av det svåraste en människa kan göra. Den krumbuktande lilla kroppen som gör allt för att inte följa med uppvisar oanad styrka. Jag bär henne och min panikkänsla ut genom dubbeldörrarna samtidigt som jag skjuter vagnen framför oss. Jag försöker sätta henne i vagnen men hon stålfjädrar sig för att göra det maximalt svårt. Jag vill bara hem hem hem. Hon skriker och kastar sig fram och tillbaka och jag inser att min korg med varor står kvar där inne obetald.

Den får stå. Jag gör ett nytt försök och nu sitter hon i vagnen. Det är en seger som inte smakar sött, jag mår dåligt över att ha tvingat henne. Jag kör genom snömodden, hon skriker och kastar sig från sida till sida i vild panik i vagnen. Hon gråter och jag gråter. Jag vet med både känslor och förnuft att jag inte har gjort rätt men jag vet heller inte vad som hade varit rätt. Finns det ens något rätt? Något minst dåligt?

Väl inne i hallen hemma lägger vi oss båda på det grusiga hallgolvet i våra fuktiga kläder. Med sprucken röst ringer jag min man och säger åt honom att handla det som inte blev handlat. Minus glass.

2. MAKTLÖS OCH KÄRLEKSFULL

”Är det jobbigt att ha barn, mamma?” frågade Hedda, min förstfödda, mig en gång. Vid tidpunkten var hon sex år och hennes syster två. Vi hade precis tagit oss igenom ett intensivt drama vid Fridhemsplans mest trafikerade korsning. Både hon, jag och hennes lillasyster var något omskakade när vi tog oss in på biblioteket för att samla oss i en soffa, fläckig så som soffor i allmänna utrymmen ofta är. Jag tittade på min dotter och förstod att frågan var uppriktig och rak och att det var så jag också var tvungen att svara. ”Ja. Det är jobbigt att ha barn”, sa jag. ”Det är jobbigt när jag inte vet vad jag ska göra för att skydda er från sådant som är farligt, som när ni båda springer ut i vägen fast åt olika håll. Då är det jättejobbigt. Och när ni skriker så att det känns som att mitt huvud ska explodera. Jättejättejobbigt.” Sedan fyllde jag självklart i med allt det där som inte är jobbigt utan bara härligt och så pratade vi om det som är både och, det jobbigthärliga.

Hade någon berättat för mig om hur svårt föräldraskapet skulle bli? Nej, det hade inte någon gjort. Och nu syftar jag inte främst på att det är svårt att få i sig en värdig måltid i närheten av barn eller att borsta tänderna på en rymmande

tvååring. Utan att det kan vara svårt att veta vad man ska göra med sig själv när en stor del av ens existens handlar om att vara till för någon annan. Och att det kan vara svårt att räkna till och vara den förälder man vill vara. Ganska många av oss har svårt nog att bara vara den människa vi vill vara. Lägg till små individer som är beroende av dig och som påverkas av ditt agerande och ditt humör och din ork och din personlighet. Det kan svindla när man tänker på det, inflytandet man har som förälder och risken för att man förstör saker för alltid. Och i andra stunder känns det precis tvärtom, som om ens inflytande är i princip obefintligt.

Innan jag fick barn hade jag fått höra mängder om den rosa lyckobubblan i anslutning till förlossningen (själv fick jag grå ångestbubbla i stället), jag hade fått höra om sniflandet på mjuka bebishuvudet och om värmen inombords när man möter sitt barns skelande blick och får ett första leende, eller om det nu är gaser. Ingen vet. Jag hade också fått höra om hur ”allt annat plötsligt känns oviktigt när man fått barn” (så har jag själv aldrig känt), och om att det ”är skönt att låta sina egna behov stå tillbaka ett tag” (nej, det är det inte).

Visst, jag hade också fått höra om sömnbrist och kolik, om bajskatastrofer och om hur klockan alltid står still i väntrummet på Astrid Lindgrens barnsjukhus. Jag hade fått höra om barn som behövt lyftas ut från affärer på grund av vansinnesutbrott över nekat godis köp och jag hade fått höra om paniken när ens avkomma försvinner inne på ett folkfullt HM (ungen sitter oftast under en sådan där snurra med tröjor med Elsa från Frost-tryck, men det vet ni säkert redan.)